EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.8.2023
COM(2023) 498 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o technické a ekonomické proveditelnosti zavedení povinné elektronické identifikace skotu v celé Unii

Obsah

Úvod 2
Souvislosti 2
Stávající pravidla EU 3
Průzkum týkající se eID skotu 4
Analýza výsledků 4
Možnost používání eID skotu 4
Stávající používání eID skotu 5
Povolené elektronické prostředky identifikace 6
Spokojenost se stávajícími pravidly 6
Závěry 7

Úvod

Účelem tohoto dokumentu je poskytnout Evropskému parlamentu a Radě přehled o současné situaci, pokud jde o používání elektronické identifikace skotu v EU, a předložit analýzy Komise týkající se proveditelnosti jejího povinného zavedení v celé Unii.

Elektronické systémy pro identifikaci zvířat byly v Evropské unii zavedeny prostřednictvím právních předpisů, které jsou v platnosti již více než 20 let. Patří mezi ně povinné systémy elektronické identifikace ovcí a koz podle nařízení (ES) č. 21/2004[1], jakož i dobrovolné systémy pro skot zavedené nařízením (ES) č. 1760/2000[2], ve znění nařízení (EU) č. 653/2014[3].

Článek 23a nařízení (ES) č. 1760/2000 vyžaduje, aby Komise do 18. července 2023 předložila Evropskému parlamentu a Radě zprávu o technické a ekonomické proveditelnosti zavedení povinné elektronické identifikace skotu v celé Unii a aby k této zprávě byly v případě potřeby připojeny příslušné legislativní návrhy. Toto ustanovení bylo zavedeno nařízením (EU) č. 653/2014, které předpokládá, že používání systémů elektronické identifikace (dále jen „eID“) by mohlo zefektivnit postupy vysledovatelnosti prostřednictvím automatizovaného načítání a záznamu do evidence, již vedou hospodářské subjekty chovající skot. To by, mimo jiné, umožňovalo automatizované hlášení přesunů skotu do počítačové databáze, čímž by se zvýšila rychlost, spolehlivost a přesnost systému vysledovatelnosti. Používání systémů eID by mohlo zlepšit také správu určitých přímých plateb zemědělcům.

Souvislosti

Elektronickou identifikací se obecně rozumí identifikace pomocí rádiové frekvence. Tato elektronická identifikace má dva prvky: identifikátor a čtecí zařízení. Identifikátor obsahuje pasivní odpovídač (mikročip bez vlastního zdroje energie), který přenáší uloženou informaci (identifikační kód), když ho čtecí zařízení (vysílač/přijímač) aktivuje na určité frekvenci. Elektronická identifikace může přispět ke zlepšení stávajících systémů identifikace skotu. Elektronické identifikátory umožňují například rychlejší čtení a vyšší přesnost čtení než klasické ušní známky. Je možné také dynamické čtení a přímé zadávání údajů do databáze (a to odstraňuje eventuální chyby způsobené nepřesným ručním zadáním do databáze). To by mohlo usnadnit zejména postup hlášení do databáze o přesunech zvířat. Přínos elektronické identifikace pro zlepšení identifikace a sledovatelnosti zvířat by však neměl být přeceňován vzhledem k povaze potíží při používání existujících systémů. Kompletní značení všech zvířat a účinná správa dat jsou předpokladem každého systému identifikace, bez ohledu na to, jestli se používají elektronické identifikátory nebo klasické ušní známky.

Vzhledem k technologickému vývoji nových typů elektronických identifikátorů bylo nařízení (ES) č. 1760/2000 změněno nařízením (EU) č. 653/2014 za účelem poskytnutí prostoru pro budoucí pravidla EU umožňující používání elektronických identifikátorů jako oficiálních prostředků identifikace. V 16. bodě odůvodnění uvedeného nařízení se uvádí, že „stanovení povinné eID skotu v celé Unii by pro některé hospodářské subjekty mohlo mít nepříznivé ekonomické účinky“. Bylo proto vhodné, aby její používání bylo pro chovatele dobrovolné.

---

1 Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS (Úř. věst. L 5, 9.1.2004, s. 8).

2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a evidence skotu, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97 (Úř. věst. L 204, 11.8.2000, s. 1).

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 653/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se mění nařízení (ES) č. 1760/2000, pokud jde o elektronickou identifikaci skotu a označování hovězího masa, Úř. věst. L 189, 27.6.2014, s. 33).

Členské státy mají velmi rozdílné systémy chovu, zemědělské postupy a odvětvové organizace. Bylo jim proto umožněno zavést na svém území povinnost používání systémů eID.

V průběhu přípravy bylo použito několik zpráv uvedených v nařízení (EU) č. 653/2014. V roce 1998 zahájila Komise rozsáhlý výzkumný projekt elektronické identifikace skotu zvaný Projekt IDEA (IDentification Electronic des Animaux). Práci provedlo Společné výzkumné středisko Komise (JRC). Závěrečná zpráva byla předložena v dubnu 2002 a nezbytná vysvětlení byla podána v červenci 2002. Uvedený projekt ukázal, že používání elektronických identifikátorů může být značným zlepšením v oblasti systémů identifikace zvířat, a to za předpokladu, že je splněno množství podmínek souvisejících s doprovodnými opatřeními.

V roce 2005 předložila Komise Radě a Evropskému parlamentu zprávu o možnosti zavedení elektronické identifikace skotu[4]. Cílem této zprávy bylo shrnutí zkušeností získaných na základě projektu IDEA a vypracování závěrů týkající se podmínek zavedení elektronické identifikace skotu v Evropské unii. Komise v této zprávě dospěla k závěru, že se prokázalo, že radiofrekvenční identifikace byla vyvinuta do takové míry, že ji lze již používat v praxi. Tato zpráva rovněž dospěla k závěru, že je velmi žádoucí přejít k eID skotu v Unii, jelikož by to kromě jiných výhod přispělo ke snížení administrativní zátěže.

V roce 2009 zadala Evropská komise vypracování „Studie o zavedení elektronické identifikace (eID) jako oficiální metody identifikace skotu v Evropské unii“, která zahrnovala analýzu nákladů a přínosů elektronické identifikace skotu. Tato studie dospěla k závěru, že „eID je spojena s vyššími náklady na identifikátory a čtecí zařízení ve srovnání s konvenční identifikací“ a že „přímé náklady a přínosy nejsou v celém výrobním řetězci vyvážené“. Studie dospěla k závěru, že preferovanou možností by bylo dobrovolné zavedení eID v odvětví skotu na základě harmonizovaných norem. Jednotlivé členské státy by však měly mít možnost rozhodnout se na vnitrostátní úrovni pro povinný (nebo právně závazný) režim.

Stávající pravidla EU

Identifikace a evidence skotu byla do 21. dubna 2021 upravena ve zvláštním nařízení (ES) č. 1760/2000.

Od 21. dubna 2021 jsou pravidla pro identifikaci a hlášení skotu stanovena v nařízení (EU) 2016/429[5] (právní rámec pro zdraví zvířat) doplněném nařízením v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035[6] a prováděcím nařízením (EU) 2021/520[7]. Podle čl. 112 písm. a) právního rámce pro zdraví zvířat musí být skot identifikován individuálně fyzickou identifikační značkou. V čl. 38 odst. 1 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035 stanoví, že prostředkem identifikace musí být konvenční ušní známka v obou uších. Podle čl. 41 odst. 1 uvedeného nařízení v přenesené pravomoci mohou členské státy povolit, aby jedna z konvenčních ušních známek byla nahrazena elektronickým identifikátorem. Pokud členský stát toto nahrazení povolí, mohou hospodářské subjekty použít dobrovolnou eID skotu.

V souladu s článkem 269 „právního rámce pro zdraví zvířat“ mohou členské státy přijmout vnitrostátní opatření, která doplňují opatření týkající se požadavků na vysledovatelnost pro

---

4 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52005DC0009

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“) (Úř. věst. L 84, 31.3.2016, s. 1).

6 Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035 ze dne 28. června 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla týkající se zařízení, v nichž jsou chována suchozemská zvířata, a líhní a vysledovatelnosti určitých chovaných suchozemských zvířat a násadových vajec (Úř. věst. L 314, 5.12.2019, s. 115).

7 Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/520 ze dne 24. března 2021, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o vysledovatelnost určitých chovaných suchozemských zvířat (Úř. věst. L 104, 25.3.2021, s. 39).

chovaný skot stanovená v tomto nařízení nebo která jsou přísnější než tato opatření. To členským státům nabízí možnost zavést povinné používání eID skotu. Tato možnost zavést povinné používání eID na vnitrostátní úrovni byla stanovena také v pravidlech pro vysledovatelnost skotu, která platila před zavedením „právního rámce pro zdraví zvířat“.

V rámci zasedání skupiny odborníků v letech 2018 a 2019 při přípravě nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035 se vedly intenzivní diskuse a úvahy o identifikaci a evidenci zvířat, včetně skotu. Přístup k eID, včetně hospodářských aspektů, byl důkladně projednán a výsledek těchto diskusí byl zakotven v konečném znění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035. Považovalo se za vhodné, aby jeho používání ze strany chovatelů bylo i nadále dobrovolné, pokud nebude vnitrostátními předpisy stanoveno jako povinné. V rámci takového dobrovolného režimu si elektronickou identifikaci zvolí chovatelé, kteří z ní budou pravděpodobně mít hospodářský prospěch nebo najdou jiné motivující faktory pro používání této metody (např. optimalizace sběru údajů atd.), zatímco ostatní chovatelé budou moci svá zvířata nadále identifikovat pomocí dvou konvenčních ušních známek.

Průzkum týkající se eID skotu

V lednu 2023 vyzvala Komise členské státy, aby odpověděly na krátký dotazník, v němž žádá o poskytnutí informací týkajících se aktuálního stavu v oblasti elektronické identifikace skotu. Průzkumu se zúčastnilo a své odpovědi poskytlo všech 27 členských států a rovněž Švýcarsko a Norsko. Odpovědi budou shrnuty v následujícím textu této zprávy.

Průzkum sestával z těchto otázek (skupin otázek), ke kterým měly členské státy poskytnout odpovědi:

1. Je elektronická identifikace skotu ve vašem členském státě povinná?
2. Umožňujete ve vašem členském státě elektronickou identifikaci skotu na dobrovolné bázi?
3. Kolik hospodářských subjektů (v %) ve vašem členském státě se pro dobrovolné používání elektronické identifikace skotu rozhodlo?
4. Bez ohledu na to, zda je elektronická identifikace skotu ve vašem členském státě povinná, či dobrovolná, která metoda je povolena (které metody jsou povoleny)?
5. Považujete stávající pravidla pro elektronickou identifikaci skotu za vyhovující?

Analýza výsledků

Možnost používání eID skotu

V otázkách 1 a 2 byly členské státy dotázány na současnou situaci, pokud jde o možnost hospodářských subjektů používat eID skotu. Otázky zněly: „Je elektronická identifikace skotu ve vašem členském státě povinná? Ano / Ne“ a „Umožňujete ve vašem členském státě dobrovolnou elektronickou identifikaci skotu? Ano / Ne“.

Z obrázku 1 vyplývá, že pouze tři respondenti (dva členské státy a Švýcarsko) neumožňují nahrazení jedné z konvenčních ušních známek elektronickým identifikátorem. V 21 zemích (20 členských státech) je používání eID skotu dobrovolné. V pěti členských státech je používání eID skotu povinné. Kromě toho je eID povinná na části území dvou členských států a další tři členské státy oznámily, že je rozhodnuto o zavedení povinné eID skotu na celém jejich území nebo na jeho části, popřípadě že se o něm uvažuje.

Graf 1: Současná situace v členských státech

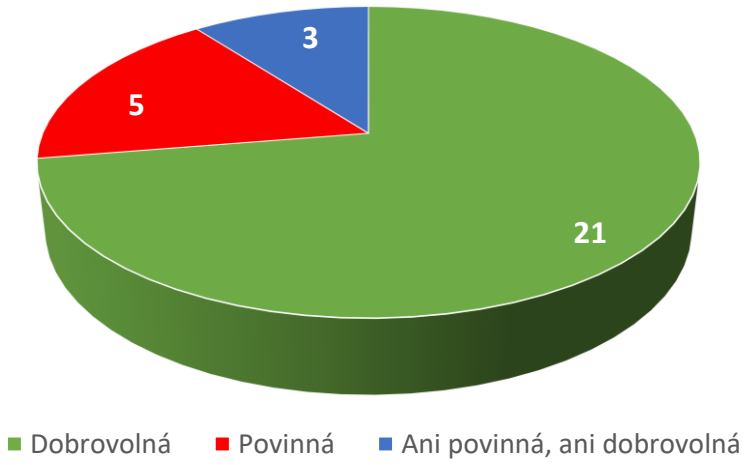

Stávající používání eID skotu

V členských státech, kde je eID skotu nepovinná, se používá v rozsahu od 0 do 100 % populace skotu. V polovině těchto členských států používá eID k identifikaci zvířat méně než 1 % chovatelů skotu. Velmi vysoké pokrytí v některých zemích je dáno především samotným odvětvím, a to buď dotacemi, nebo požadavky na elektronicky identifikovaná zvířata ze strany subjektů působících např. v masném nebo mlékárenském průmyslu. Výsledky jsou uvedeny v grafu 2.

Graf 2: Používání eID skotu v zemích, kde je to nepovinné

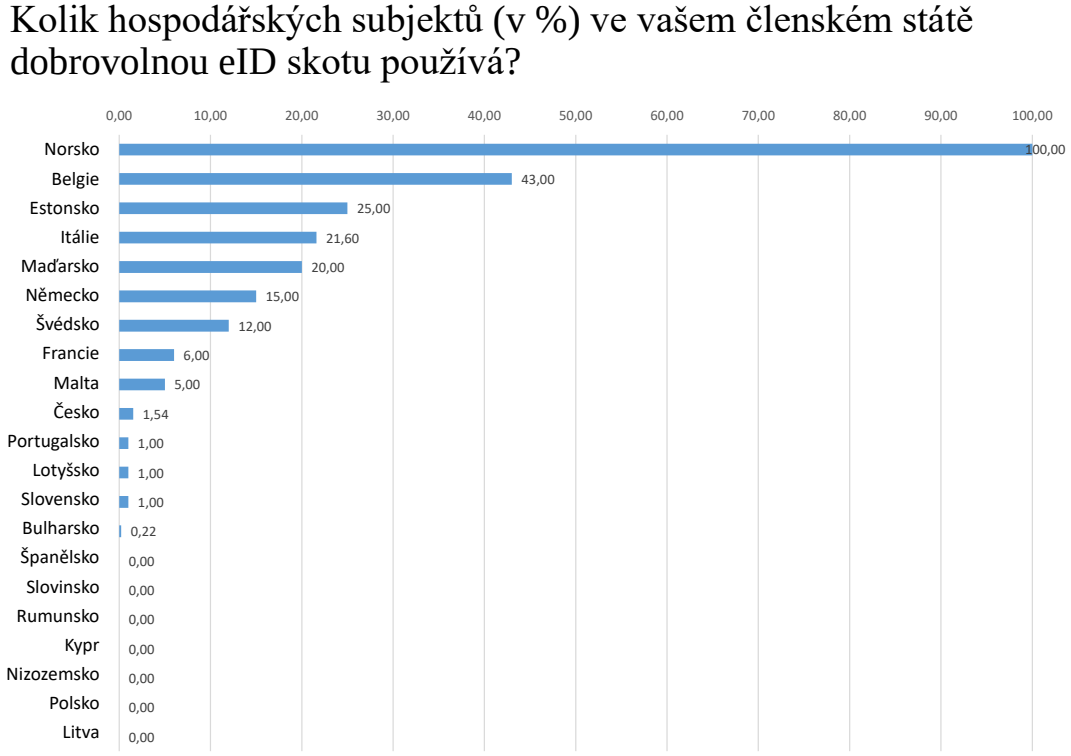

Povolené elektronické prostředky identifikace

Elektronické ušní známky jsou preferovaným způsobem identifikace v členských státech, které umožňují používání eID skotu. Tato metoda je schválena příslušnými orgány ve všech zemích, kde je eID skotu buď povinná, nebo nepovinná. Výsledky jsou uvedeny v grafu 3.

Graf 3: Které elektronické prostředky identifikace jsou povoleny

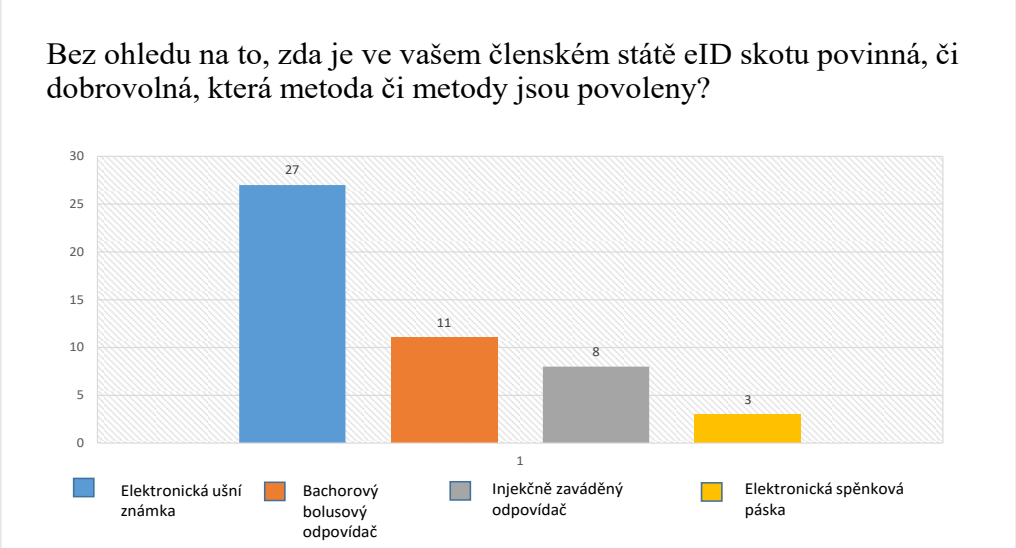

Spokojenost se stávajícími pravidly

Stávající pravidla pro identifikaci skotu považuje naprostá většina členských států za vyhovující nebo velmi vyhovující a pouze jeden členský stát za nevyhovující. Výsledky jsou uvedeny v grafu 4.

Graf 4: Spokojenost se stávajícími pravidly

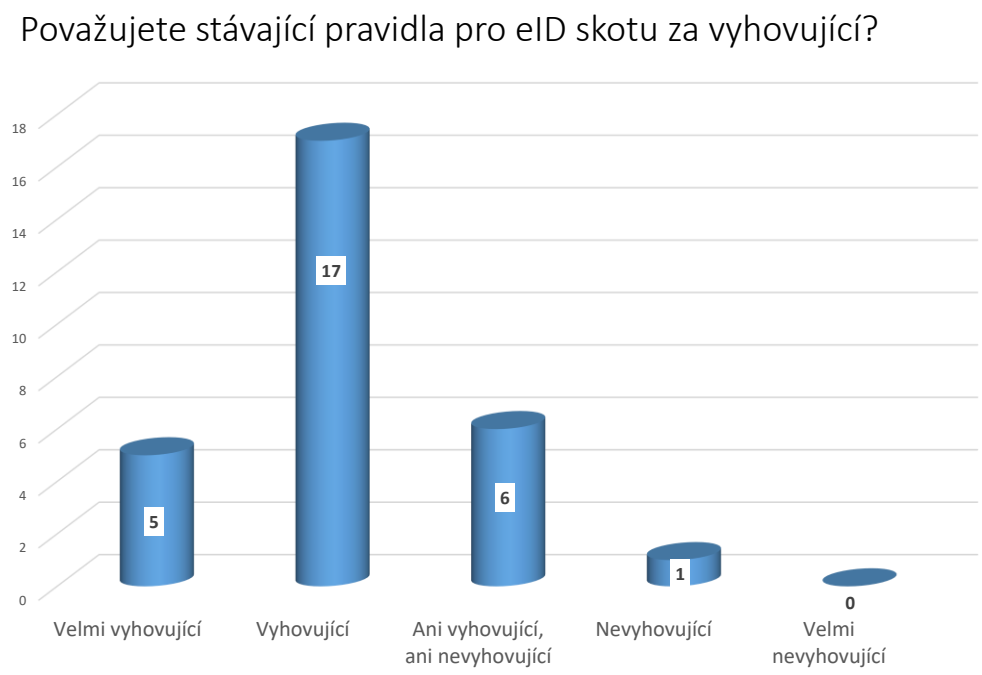

Závěry

Průzkum týkající se eID skotu ukazuje, že členské státy stále považují stávající pravidla za vyhovující. Z průzkumu rovněž vyplývá, že povinnou eID skotu uplatňuje nebo bude uplatňovat 37 % členských států na celém svém území nebo jeho části podle stávajících pravidel. V některých zemích, kde je používání eID nepovinné, se navíc eID používá u celé populace skotu nebo u její významné části.

Podle stávajících pravidel pro identifikaci skotu může příslušný orgán každého členského státu povolit používání eID skotu na dobrovolném základě nebo stanovit vnitrostátní pravidla pro povinné používání eID skotu na svém území. Tato pravidla se úspěšně uplatňují od roku 2014 a v roce 2019 byla v souvislosti s novým právním rámcem pro zdraví zvířat znovu projednána a dohodnuta s členskými státy při přípravě nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035. Považovalo se za vhodné zachovat flexibilitu v případě hospodářských subjektů a členských států. Tato obnovená pravidla platí od 21. dubna 2021.

Podle článku 282 „právního rámce pro zdraví zvířat“ Komise vyhodnotí uvedené nařízení společně s akty v přenesené pravomoci podle článku 264 a předloží do 22. dubna 2026 výsledky tohoto hodnocení ve zprávě Evropskému parlamentu a Radě. V rámci tohoto hodnocení mohou být znovu posouzeny zkušenosti týkající se uplatňování pravidel pro identifikaci a evidenci skotu, přičemž hodnocení bude zahrnovat delší období jejich uplatňování.

Na základě závěrů výše uvedeného průzkumu, výsledků diskusí ve skupinách odborníků a s členskými státy během vývoje stávajících pravidel a předpokládaného hodnocení těchto pravidel nenavrhne Komise v této fázi žádné legislativní návrhy.